

Bruxelles, 19.10.2016
COM(2016) 663 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU
privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 691/2011 privind conturile
economice de mediu europene

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind conturile economice de mediu europene

1. INTRODUCERE

Regulamentul (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 6 iulie 2011 privind conturile economice de mediu europene¹ (regulamentul) a introdus un cadru comun pentru colectarea, compilarea, transmiterea și evaluarea conturilor economice de mediu europene. Articolul 10 din regulament prevede următoarele:

Până la 31 decembrie 2013 și ulterior din trei în trei ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare a prezentului regulament. În raportul respectiv se evaluează în special calitatea datelor transmise, metodele de colectare a datelor, sarcina administrativă a statelor membre și a unităților de respondenți, precum și fezabilitatea și eficacitatea statisticilor respective.

După caz, ținând seama de rezultatele menționate la articolul 4 alineatul (2), raportul este însoțit de propuneri:

- de introducere de noi module pentru conturile economice de mediu, cum ar fi cheltuieli și venituri legate de protecția mediului (CVPM)/conturile de cheltuieli pentru protecția mediului (CCPM), sectorul bunurilor și serviciilor de mediu (SBSM), conturi pentru energie, transferuri referitoare la mediu (subvenții), conturi de cheltuieli legate de utilizarea și gestionarea resurselor (CCGUR), conturi pentru apă (cantitative și calitative), conturi pentru deșeuri, conturi pentru păduri, conturi pentru servicii ecosistemice, conturi de stocuri de materiale la scară economică (CSMSE) și de măsurare a materialelor din pământ excavate (inclusiv sol) și neutilizate;

- menite să conducă la îmbunătățirea în continuare a calității datelor și a metodelor de colectare a datelor, îmbunătățind astfel sfera de acoperire a datelor și comparabilitatea acestora și reducând sarcina administrativă care le revine întreprinderilor și administrației.

Primul raport elaborat în temeiul acestui articol a fost publicat în anul 2013². Acesta este cel de al doilea raport. Secțiunea 2 oferă o imagine de ansamblu a conturilor economice de mediu. Secțiunea 3 prezintă evoluțiile care au avut loc de la întocmirea ultimului raport.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:02011R0691-20140616>

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:52013DC0864>

Secțiunea 4 analizează măsurile adoptate în vederea îmbunătățirii punerii în aplicare a Regulamentului.

2. CONTURILE ECONOMICE DE MEDIU

Conturile economice de mediu sunt un sistem statistic ce reunește informații economice și de mediu, cu scopul de a măsura, pe de o parte, contribuția mediului la economie, și pe de altă parte, impactul economiei asupra mediului. Ele oferă un mijloc de monitorizare a presiunilor exercitate de economie asupra mediului și de explorare a modalităților prin care aceste presiuni ar putea fi atenuate. Conturile economice de mediu organizează datele despre mediu dintr-o amplă serie de domenii diferite, utilizând aceleași concepte și terminologie precum conturile naționale. Astfel, conturile prezintă interacțiunea dintre factorii economici, de mediu și cei referitori la gospodăria, oferind, așadar, informații mai ample decât conturile naționale individuale.

Conturile economice de mediu furnizează informații privind un spectru larg de aspecte economice și de mediu. În special, ele pot fi utilizate pentru a evalua tendințele în utilizarea resurselor naturale, a nivelului emisiilor și materialelor eliminate în mediu rezultate din activitatea economică, precum și amploarea activității economice desfășurate în scopuri de mediu. Conturile economice de mediu prezintă poluarea produsă de industrie și de gospodăria și permit evaluarea acestora în contextul ocupării forței de muncă și al valorii producției din aceste sectoare, precum și al cheltuielilor destinate reducerii poluării.

Conturile economice de mediu oferă un cadru integrat de producere a datelor, de calcul al indicatorilor și de efectuare de analize. Integrarea datelor privind mediul în cadrul conturilor naționale determină un calcul mai coerent al indicatorilor și permite ca analizele să cuprindă aspecte sociale de dezvoltare durabilă și aspecte legate de ocuparea forței de muncă în contextul creșterii verzi.

Regulamentul instituie conturile economice de mediu europene. Regulamentul stabilește o structură pe module a conturilor. Inițial, el a creat trei module (anexele I-III la regulament), după cum urmează:

- **Conturile referitoare la emisiile atmosferice:** emisiile în atmosferă ale unui număr de șase gaze cu efect de seră (inclusiv, printre altele: CO₂ și CH₄ provenind din biomasă utilizat drept carburant) precum și ale unui număr de șapte poluanți ai aerului, sub forma unei defalcări ce se referă la 64 de ramuri industriale emitente, plus gospodăriile.
- **Taxele referitoare la mediu, în funcție de activitatea economică:** taxe referitoare la mediu aferente unui număr de patru grupe ample: energie, transporturi, poluare și resurse, sub forma unei defalcări ce acoperă 64 de ramuri industriale plătitoare, alături de gospodăria și de consumatorii nerezidenți. Toate cifrele referitoare la veniturile din taxe corespund cu cele din conturile naționale și pot fi comparate cu PIB, cu taxele totale, cu contribuțiile la asigurările sociale și cu alte agregate economice.

- **Conturile referitoare la fluxul de materiale la scară economică:** valorile intrărilor fizice în economie, ale acumulării de materiale în economie și ale ieșirilor în alte economii sau înapoi în mediu.

Conturile de mediu europene sunt compilate în conformitate cu Sistemul standard internațional de conturi economice și de mediu 2012 - Cadrul central³. Acest cadru a fost produs și publicat sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite, Comisiei Europene (Eurostat), Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Fondului Monetar Internațional și Băncii Mondiale.

3. EVOLUȚII DE LA ÎNTOCMIREA ULTIMULUI RAPORT

3.1. CADRU LEGAL

O evoluție semnificativă de la ultimul raport de punere în aplicare a fost modificarea regulamentului prin adăugarea unui număr de trei module suplimentare (anexele IV-VI)⁴, după cum urmează:

- **Conturile de cheltuieli pentru protecția mediului:** cheltuielile realizate de unități economice (entități private, entități publice și gospodării) în scopuri de protecție a mediului.
- **Conturile referitoare la sectorul bunurilor și serviciilor de mediu:** informații privind producția și exportul de bunuri și servicii concepute și generate în mod specific pentru protecția mediului sau gestionarea resurselor. Sunt raportate și date privind ocuparea forței de muncă în aceste activități.
- **Conturile referitoare la fluxurile fizice de energie:** fluxul de energie dinspre mediu spre economie (extracția surselor naturale de energie), în cadrul economiei (producție și utilizarea produselor energetice), precum și dinspre economie spre mediu (eliminarea reziduurilor energetice).

Datele solicitate în temeiul anexelor IV-VI trebuie trimise Comisiei Europene (Eurostat) pentru prima dată în anul 2017 (periodicitatea se stabilește începând din 2014)⁵. În perspectiva acestui demers, Comisia (Eurostat) promovează studii-pilot și exerciții voluntare de colectare a datelor.

3.2. ALTE ACTE LEGISLATIVE DESTINATE ÎMBUNĂTĂȚIRII CALITĂȚII

În anul 2015, Comisia a adoptat un regulament de punere în aplicare și un regulament delegat care au venit în completarea cadrului general instituit de regulament. Aceste noi regulamente

³ <http://unstats.un.org/unsd/envaccounting/seea.asp>

⁴ Regulamentul (UE) nr. 538/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2011 privind conturile economice de mediu europene (JO L 158, 27.5.2014, p. 113).

⁵ O serie de state membre beneficiază de derogări în temeiul Deciziei de punere în aplicare (UE) 2016/335 a Comisiei din 7 martie 2016 de acordare a unor derogări de la Regulamentul (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind conturile economice de mediu europene în ceea ce privește Spania, Franța, Italia și Cipru (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1471173241493&uri=CELEX:32016D0335>, JO L 62, 9.3.2016).

au fost concepute pentru a asigura comparabilitatea dintre țări și pentru a consolida standardele de calitate. Cele două regulamente sunt:

- *Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2174 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 privind culegerea cu titlu indicativ a bunurilor și serviciilor de mediu, formatul de transmitere a datelor pentru conturile economice de mediu europene și modalitățile, structura și periodicitatea rapoartelor de calitate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind conturile economice de mediu europene*⁶.

Acest act legislativ stabilește norme de punere în aplicare a regulamentului în ceea ce privește trei teme diferite: culegerea cu titlu indicativ a bunurilor și serviciilor de mediu [în conformitate cu articolul 3 alineatul (5) din regulament], formatul tehnic de transmitere a datelor către Comisie (în conformitate cu articolul 6 din regulament) și modalitățile, structura și periodicitatea rapoartelor de calitate [în conformitate cu articolul 7 alineatul (3) din regulament].

În ceea ce privește prima dintre aceste trei teme, actul definește sfera de aplicare a conturilor pentru bunurile și serviciile de mediu (anexa V la regulament), cu scopul de a facilita aplicarea acestei anexe în mod uniform în toate țările.

Cea de a doua și cea de a treia temă sunt relevante pentru toate modulele stabilite în regulament. Standardele de punere în aplicare privind formatul tehnic în care trebuie trimise datele referitoare la conturile economice de mediu europene către Comisie (Eurostat) (cea de a doua temă) va aduce beneficii în ceea ce privește eficiența și va reduce sarcina administrativă suportată de autoritățile naționale. Aceleași standarde pot fi utilizate și în cazul trimerii de date statistice cu destinație internațională, de exemplu, către OCDE și către agențiile Organizației Națiunilor Unite. Aceste standarde conduc la îmbunătățirea eficienței, de exemplu, transmiterile de date între instituții pot fi efectuate între dispozitivele electronice, fără intervenție umană. Între timp, introducerea de specificații pentru rapoartele de calitate (modalități, structură și periodicitate) (cea de a treia temă) va oferi elemente Comisiei (Eurostat) pentru a monitoriza calitatea statistică. Rapoartele de calitate impuse de articolul 7 din regulament sunt esențiale astfel încât Comisia (Eurostat) să poată evalua calitatea datelor furnizate de statele membre. Ele sunt, de asemenea, necesare pentru validarea datelor și pentru identificarea domeniilor în care sunt necesare îmbunătățiri suplimentare.

- *Regulamentul delegat (UE) 2016/172 al Comisiei din 24 noiembrie 2015 de completare a Regulamentului (UE) nr. 691/2011 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește specificațiile produselor energetice*⁷.

⁶ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2015.307.01.0017.01.ENG

⁷ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2016.033.01.0003.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2016%3A033%3ATOC

Acest act legislativ specifică produsele energetice care trebuie utilizate pentru conturile referitoare la fluxurile fizice de energie (anexa VI la regulament). Lista produselor energetice determină sfera de cuprindere și clasificarea care trebuie utilizată pentru a asigura comparabilitatea internațională a datelor.

3.3. METODE DE COLECTARE A DATELOR ȘI SARCINA ADMINISTRATIVĂ

În general, conturile economice de mediu nu necesită colectarea de noi date, ci utilizarea celor deja existente. Această situație se datorează faptului că acestea colectează date dintr-o gamă amplă de surse, adică din statistici privind energia, transporturile, agricultura, cheltuielile publice și impozitarea, precum și din alte surse nestatistice, alături de date provenind din conturile naționale. Statele membre pot adapta datele existente pentru a le alinia conceptelor utilizate în conturile naționale, îndeplinind astfel cerințele stabilite în regulament.

Reutilizarea, de către conturile economice de mediu, a datelor existente înseamnă că sarcina suplimentară de a oferi răspunsuri impusă întreprinderilor și gospodăriilor este menținută la un nivel redus, cu condiția existenței și întreținerii surselor de date. La rândul lor, țările pot alege să organizeze exerciții de colectare a datelor în scopul conturilor economice de mediu, ceea ce va contribui la îmbunătățirea calității datelor. Un exemplu de astfel de demers îl reprezintă conturile referitoare la sectorul bunurilor și serviciilor de mediu (anexa V la regulament), pentru care unele țări au realizat sondaje specifice, de dimensiuni reduse, care să completeze alte surse de date de care dispuneau. Aceste sondaje au o periodicitate anuală sau multianuală, iar sarcina asupra întreprinderilor este redusă.

Activitatea necesară pentru întocmirea conturilor este în general realizată de autoritățile naționale (în general, de institutele naționale de statistică) și presupune prelucrarea datelor existente și îmbunătățirea potențialului analitic al acestora. Volumul de personal necesar pentru compilarea conturilor în cadrul fiecărei autorități naționale este estimat în medie la un total de patru până la șase echivalente normă întreagă pentru cele șase anexe la Regulament. Acest cost de personal adaugă o valoare semnificativă datelor de bază și sporește potențialul de analiză a interacțiunilor reciproce. Mai multe autorități naționale au utilizat studii-pilot (cofinanțate de către Comisia Europeană) pentru a stabili metodele de prelucrare și analiză a datelor.

3.4. FEZABILITATE ȘI EFICACITATE

Modulele stabilite în regulament sunt verificate și supuse unor teste-pilot înainte de propunerea, de către Comisie, a unui cadru legislativ, asigurându-se astfel fezabilitatea lor (a se vedea secțiunea 4.2 de mai jos). Testările au loc în colaborare cu statele membre, astfel încât să se poată beneficia de experiența acestora și pentru a se garanta o înțelegere comună a fezabilității modulelor. În prezent, sunt în curs de desfășurare studii-pilot referitoare la posibile noi module.

Eficacitatea conturilor economice de mediu depinde de doi factori: în primul rând, de modul în care informația existentă poate fi reorganizată într-un cadru comun, iar în al doilea rând, de modul și gradul de utilizare a conturilor.

Cât privește primul punct, conturile referitoare la emisiile atmosferice (anexa I la Regulament) oferă un exemplu al modului de reorganizare a informației existente. Conturile referitoare la emisiile atmosferice utilizează informațiile culese pentru inventarele impuse în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC) și în temeiul Convenției privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi (CLRTAP) a Comisiei Economice pentru Europa a Națiunilor Unite (CEE-ONU). Ulterior, acestor date le sunt adăugate informații suplimentare pentru a le alinia clasificărilor și conceptelor din tabelele resurse-utilizări și cele intrări-ieșiri utilizate în conturile naționale. Ulterior, acestea pot fi utilizate împreună cu conturi similare pentru energie, taxe de mediu și sectoare economice, de exemplu. Aceste informații pot fi utilizate pentru cadrele de cauzalitate ce descriu interacțiunile dintre societate și mediu, precum cadrul „Factori determinanți - presiuni - stare - impact - răspuns” (*Driving forces, Pressures, State, Impact and Responses* - DPSIR) adoptat de Agenția Europeană de Mediu.

În ceea ce privește al doilea punct, conturile de mediu reflectă cel de al șaptelea program de acțiune pentru mediu până în 2020 „O viață bună, în limitele planetei noastre”⁸. Ele sunt utilizate, de asemenea, în contextul inițiativei emblematice „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”⁹, din cadrul Strategiei Europa 2020, întrucât indicatorul principal al acesteia, „productivitatea resurselor”, provine din conturile referitoare la fluxul de materiale (anexa III la regulamentul). De asemenea, această anexă poate îndeplini un rol în planul de acțiune al Uniunii Europene pentru economia circulară¹⁰, îndeosebi pentru calcularea ratelor de reciclare. Taxele referitoare la mediu (anexa II la regulamentul) sunt utilizate în cadrul studiilor de reformare fiscală în domeniul mediului privind „ecologizarea” semestrului european¹¹. Se dorește utilizarea conturilor economice de mediu pentru monitorizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă stabilite de Organizația Națiunilor Unite¹².

Deși conturile de mediu contribuie deja la o serie de inițiative de elaborare a politicilor, ele încă nu și-au atins potențialul maxim. Conturile sunt noi și relativ necunoscute în rândul utilizatorilor instituționali. Statisticienii pot accelera creșterea gradului de conștientizare printr-o mai bună comunicare și promovare a datelor deja disponibile. De asemenea, explicarea forței analitice a conturilor economice de mediu este inclusă în inițiativele aflate în curs de implementare. Eforturile de creștere a gradului de conștientizare se realizează în paralel cu măsuri de consolidare a conturilor și de asigurare a calității acestora.

⁸ <http://ec.europa.eu/environment/action-programme/>

⁹ <http://ec.europa.eu/resource-efficient-europe/>

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1453384154337&uri=CELEX:52015DC0614>

¹¹ http://ec.europa.eu/environment/integration/green_semester/news_en.htm

¹² <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

3.5. CALITATEA DATELOR FURNIZATE

Această secțiune discută succint calitatea datelor furnizate de statele membre pentru anexele I-III la regulament în anii care au trecut de la ultimul raport de punere în aplicare, adică în perioada 2013-2015. Statelor membre li se va solicita să furnizeze date pentru anexele IV-VI la regulament începând din anul 2017.

Primul an în care toate cele 28 de state membre au furnizat date în conformitate cu regulamentul a fost anul 2015. Norvegia și Elveția au furnizat și ele date, însă nu și Islanda (regulamentul are relevanță pentru SEE). În plus, o serie de țări candidate și potențial candidate la statutul de membru al UE au depus și ele o serie de date. Eurostat pune la dispoziția publicului aceste date pe site-ul său web,¹³ alături de explicațiile tehnice (metadate) și o secțiune specifică¹⁴ cu informații generale.

Calitatea datelor primite a cunoscut o îmbunătățire semnificativă în perioada 2013-2015. Acest fapt se datorează următoarelor două motive: în primul rând, au luat sfârșit derogările temporare¹⁵ acordate unui număr de șase state membre în ceea ce privește transmiterea datelor aferente anexelor I-III la regulament. Astfel, în 2015, au existat date disponibile pentru toate statele membre, ceea ce a facilitat producerea de agregate pentru UE. În al doilea rând, până în 2015, fuseseră deja soluționate o serie de dificultăți întâmpinate în anii 2013 și 2014, în ceea ce privește completarea la timp a chestionarului.

Un alt aspect îl reprezintă caracterul complet al chestionarelor. Cât privește anexa I la regulament, în 2015, majoritatea țărilor au furnizat chestionare rezonabil de complete. Acoperirea datelor din Malta a fost insuficientă, iar Comisia (Eurostat) a estimat majoritatea datelor publicate. În ceea ce privește anexa II la regulament, pentru toți anii solicitați, au fost furnizate toate tabelele. Totuși, Croația nu a alocat toate veniturile din taxe în funcție de activitatea economică. În ceea ce privește anexa III la regulament, în 2015, toate țările au raportat toate tabelele obligatorii. În anii anteriori, mai multe țări nu au reușit să furnizeze în mod coerent date privind comerțul în afara UE și, în schimb, au raportat date privind comerțul în afara UE27, cel puțin pentru anumite statistici.

Au fost identificate o serie de domenii și elemente pentru care țările depun eforturi în direcția asigurării bunei calități a datelor. Rapoartele privind calitatea au permis identificarea următoarelor aspecte tehnice pentru care sunt necesare îmbunătățiri suplimentare:

- Anexa I: principalele dificultăți se referă la corelarea datelor cu estimările elaborate în vederea respectării obligațiilor de raportare stabilite de Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice și de Convenția privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi a CEE-ONU („elemente de legătură”), acoperirea emisiilor de gaze fluorurate și alocarea emisiilor din transporturile rutiere către industriile din clasificarea NACE.

¹³ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/environment/overview>

¹⁵ Decizia 2012/691/UE de punere în aplicare a Comisiei din 6 noiembrie 2012 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32012D0691>).

- Anexa II: principala dificultate pentru aproximativ jumătate dintre statele membre este estimarea taxelor plătite de nerezidenți. În plus, anumite țări au alocat venituri din taxe unor activități economice utilizând date administrative necorespunzătoare pentru acest scop. Aceste aspecte sunt în curs de soluționare. O mai bună cooperare cu autoritățile care întocmesc conturile naționale va aduce beneficii în materie de coerență.
- Anexa III: elementele care prezintă dificultăți sunt cele ce trebuie estimate, cel puțin parțial, dată fiind lipsa unor statistici disponibile. Acestea cuprind: reziduuri de culturi, culturi furajere și biomasă pășunată, extracția de nisip și pietriș, precum și ajustările referitoare la principiul reședinței.

Datele statistice înaintate de statele membre în temeiul regulamentului sunt, în general, de bună calitate. Mai există o serie de domenii ce necesită îmbunătățiri, iar Comisia (Eurostat) depune eforturi în continuare, alături de statele membre, în vederea soluționării aspectelor tehnice. Există o serie de măsuri de îmbunătățire a calității, aflate în curs de aplicare sau planificate, astfel cum sunt descrise în secțiunea 4.2.

4. ACȚIUNI DE ÎMBUNĂȚĂIRE

Prezenta secțiune analizează propunerile de introducere a unor noi module pentru conturile economice de mediu (subsecțiunea 4.1) și măsurile adoptate pentru îmbunătățirea calității datelor și a metodelor de colectare a acestora (subsecțiunea 4.2), în conformitate cu cerințele articolului 10 din regulament.

Inițiativele prezentate în această secțiune sunt rezultatul a două strategii principale. Prima este strategia de punere în aplicare¹⁶ aprobată de Comisia pentru statistică a ONU în luna februarie 2013, aferentă cadrului central al Sistemului de conturi economice și de mediu, ce constituie standardul statistic internațional la care aderă conturile economice de mediu europene. Această strategie de punere în aplicare la nivel mondial recomandă o abordare flexibilă și modulară, în vederea adaptării diferitelor nevoi în materie de politici și niveluri de disponibilitate a datelor.

Cea de a doua o reprezintă Strategia europeană pentru conturile economice de mediu pentru perioada 2014-2018¹⁷. Aceasta constituie un program de lucru suplimentar convenit de Comisie (Eurostat) și de statele membre în cadrul Comitetului Sistemului Statistic European. Strategia coordonează eforturile la nivel european și pregătește drumul pentru introducerea în regulament a unor noi module posibile. Programul de lucru al strategiei pentru perioada 2014-2018 se axează pe:

- consolidarea calității conturilor aferente anexelor I-III la regulament (emisii atmosferice, taxe de mediu și fluxuri de materiale);
- promovarea utilizării conturilor economice de mediu existente;

¹⁶ <http://unstats.un.org/unsd/statcom/doc13/BG-SEEA-Implementation.pdf>

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6079569/ESSC-2014-21-EN-24-EuropeanStrategy-env.pdf>

- îmbunătățirea promptitudinii conturilor, inclusiv prin elaborarea de estimări timpurii, în vederea conferirii unei importanțe sporite aspectelor de politică de mediu în contextul planificării economice;
- punerea în aplicare a conturilor din anexele IV-VI la regulament (cheltuieli pentru protecția mediului, sectorul bunurilor și serviciilor de mediu și conturile referitoare la fluxurile fizice de energie);
- investiții în infrastructura statistică (adică metodologii de referință, clasificări, software specializat etc.) menite să îmbunătățească disponibilitatea, calitatea și utilitatea conturilor de mediu;
- elaborarea de metodologii pentru colectarea voluntară de date și lansarea acestora în alte domenii (ape și păduri, subvenții de mediu și transferuri similare, precum și cheltuieli destinate gestionării resurselor).

Strategia europeană pentru conturile de mediu nu împiedică statele membre să dezvolte, suplimentar, alte direcții de activitate, în funcție de circumstanțele naționale, de necesitățile în materie de politici și de mijloacele financiare.

4.1. PROPUNEREA DE NOI MODULE

După cum se explică în secțiunea 3.1, de la ultimul raport intermediar au fost adoptate trei dintre domeniile propuse ca tematici pentru noi module, în conformitate cu articolul 10 din regulament. Acestea sunt stabilite în anexele IV-VI la regulament, fiind: conturile de cheltuieli pentru protecția mediului, sectorul bunurilor și serviciilor de mediu și conturile referitoare la fluxurile fizice de energie.

De asemenea, s-au înregistrat evoluții și în alte domenii dintre cele enumerate la articolul 10 din regulament, inclusiv:

- Un grup operativ de state membre cu experiență a elaborat un cadru de colectare a datelor privind subvențiile de mediu și alte transferuri. Eurostat a publicat orientări, iar prima colectare a datelor a avut loc în anul 2015. Cadrul și orientările explică conceptele relevante și tabelele de raportare și indică modul de compilare a datelor. Subvențiile de mediu constituie un domeniu mai exigent decât taxele de protecție a mediului dat fiind caracterul mai complex al ținerii evidențelor în statistica finanțelor publice.
- Comisia (Eurostat) elaborează un manual privind conturile de cheltuieli pentru gestionarea resurselor. Există asemănări între acesta și modulul juridic referitor la conturile de cheltuieli pentru protecția mediului (anexa IV la regulament), în sensul că experiența dobândită în acest domeniu în perioada de după 2017 va contribui la procesul de decizie privind procedurile de urmat în ceea ce privește modulul respectiv.
- Comisia lucrează la un proiect experimental privind capitalul natural integrat și la contabilitatea în sectorul serviciilor ecosistemice. Acesta este un proiect pe termen lung programat să producă rezultate până în anul 2020. Principalele obiective vizează integrarea seturilor de date existente la nivelul UE (imagini obținute de sateliți,

sondaje și modele privind acoperirea și exploatarea terenurilor) și să obțină beneficii în urma experienței partenerilor de proiect în ceea ce privește elaborarea unui cadru al UE coerent și compatibil cu conturile mai detaliate de la nivel național.

- Comisia (Eurostat) a raționalizat și a simplificat cadrul existent și exercițiul de colectare voluntară a datelor destinate conturilor pentru păduri. Acest exercițiu era necesar deoarece exercițiile-pilot anterioare nu s-au ridicat la nivelul așteptărilor utilizatorilor și nu a existat cerere suficientă.
- Comisia (Eurostat) a desfășurat activitățile de concepere a conturilor referitoare la fluxurile fizice de apă aferente conturilor pentru apă. Acesta se regăsește documentat într-un proiect de manual. Nu a fost lansată colectarea datelor.

Comisia (Eurostat) dobândește experiență în domeniile menționate mai sus și are în vedere posibile îmbunătățiri care ar putea fi introduse în viitor, însă deocamdată nu a propus modificarea regulamentului. Elaborarea de noi module continuă, deși într-un ritm mai redus. Modulele care aduc beneficii maxime la costuri minime sunt cele prevăzute deja de regulament. Celelalte noi module posibile prezintă în mod proporțional beneficii mai reduse și costuri mai ridicate. Obținerea conturilor poate fi costisitoare, de exemplu, în cazul în care sursele de date nu există încă sau nu furnizează suficiente informații, trebuind astfel să fie create sau suplimentate.

În rândul domeniilor unde se produc deja noi evoluții, cel al subvențiilor de mediu este poate cel mai promițător pe termen scurt. În anul 2015 a fost introdus un exercițiu anual voluntar de colectare a datelor, cu acordul și colaborarea statelor membre. Un element central îl va constitui și activitatea experimentală privind conturile pentru servicii ecosistemice. Monitorizarea progresului către o economie circulară astfel cum este prevăzut în Comunicarea Comisiei, intitulată „Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară”¹⁸ necesită un set de indicatori bazați pe mai multe surse, printre care conturile de mediu (conturile referitoare la fluxul de materiale la scară economică) și statisticile privind deșeurile.

În același timp, au fost depuse eforturi pentru a îmbunătăți în continuare calitatea modulelor existente, pe baza experienței acumulate până în prezent.

Discuțiile tehnice avute în cadrul DIMESA¹⁹ între Comisia Europeană (Eurostat) și statele membre au concluzionat că unele dintre domeniile enumerate ca posibile module în viitor în temeiul articolului 10 din regulament nu ar fi, de fapt, domenii adecvate pentru a înregistra progrese. Acesta este cazul „conturilor de stocuri de materiale la scară economică” și al „materiale din pământ excavate (inclusiv sol) și neutilizate”. În majoritatea țărilor, relevanța acestor conturi este limitată și este dificil să se întocmească estimări îndeajuns de precise pentru a fi potrivite pentru procesul de elaborare a politicilor.

¹⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1453384154337&uri=CELEX:52015DC0614>

¹⁹ Reuniunea directorilor responsabili de statisticile și conturile sectoriale și de mediu, iunie 2015.

4.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII: EVOLUȚII RECENTE

În conformitate cu Strategia europeană privind conturile de mediu, creșterea calității conturilor a fost principala prioritate în ultimii ani, și va rămâne la fel în perioada următoare. Calitatea îmbunătățirilor prezintă, de asemenea, beneficii indirecte întrucât acestea sporesc relevanța statisticilor și fac posibile evoluții în materie de eficiență, ceea ce, la rândul său, reduce sarcina administrativă.

Comisia (Eurostat) continuă să sprijine statele membre în procesul de îmbunătățire a calității conturilor într-o serie de moduri, inclusiv prin:

a) Furnizarea de granturi pentru studii-pilot și pentru îmbunătățiri ale calității.

Articolul 4 din regulament invită Comisia să stabilească un program de studii-pilot care urmează să fie realizat de statele membre, pe bază de voluntariat. Obiectivul studiilor este de a elabora metode de raportare și de a îmbunătăți calitatea datelor, de a stabili serii cronologice lungi, de a elabora metodologia utilizată pentru prelucrarea datelor și de a testa fezabilitatea introducerii de noi module pentru conturile economice de mediu. Comisia (Eurostat) a cofinanțat studii-pilot în fiecare an (până la 70 % din costuri) și a publicat rezultatele pe site-ul CIRCABC (Centrul de resurse pentru comunicare și informații pentru administrații, întreprinderi și cetățeni)²⁰. Aceste constatări sunt luate în considerare la planificarea îmbunătățirilor calității și la introducerea de noi module pentru conturile economice de mediu.

b) Reducerea timpului de așteptare până când datele devin disponibile, prin elaborarea unor estimări timpurii. Până în prezent, conturile de mediu au fost considerate a fi date structurale destul de detaliate. Comisia (Eurostat) colaborează cu statele membre pentru a evalua în ce măsură conturile de mediu ar putea fi compilate mai devreme; au fost realizate progrese considerabile în acest sens. Comisia (Eurostat) examinează, de asemenea, moduri de elaborare a unor estimări timpurii pentru câțiva dintre indicatorii principali. Aceste estimări ar prezenta o marjă de eroare mai ridicată și ar fi mai puțin detaliate decât estimările impuse de regulament, însă ele ar oferi utilizatorilor informații timpurii valoroase. Eurostat a început recent elaborarea și publicarea de estimări timpurii pentru conturile referitoare la fluxul de materiale la scară economică (anexa III la regulament), la șapte luni de la încheierea anului de referință. Acest fapt este o îmbunătățire considerabilă, întrucât termenul de transmitere a datelor dispus în regulament este de 24 de luni. În mod similar, Comisia (Eurostat) caută, de asemenea, să înceapă elaborarea de estimări timpurii pentru conturile referitoare la bunurile și serviciile de mediu (anexa V la regulament). Comisia (Eurostat) combină datele colectate privind taxele de mediu (anexa II la regulament) cu date din listele naționale ale impozitelor compilate în cadrul programului de transmitere a conturilor naționale al Sistemului european de conturi 2010 (SEC 2010)²¹. Astfel se permite elaborarea de statistici cu câteva luni mai devreme fără a spori sarcina administrativă a statelor membre. În prezent sunt

²⁰ <https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp>

²¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32013R0549>

explorate posibile opțiuni de compilare a estimărilor aferente conturilor pentru emisii atmosferice (anexa I la regulament).

- c) **Organizarea de exerciții anuale voluntare de colectare a datelor** ca demers de pregătire pentru raportarea obligatorie. În prezent, se colectează datele în mod voluntar în cazul anexelor IV-VI la regulament (conturile de cheltuieli pentru protecția mediului, conturile referitoare la sectorul bunurilor și serviciilor de mediu și conturile referitoare la fluxurile fizice de energie). În anul 2015 a fost lansat un nou exercițiu de colectare a datelor referitoare la subvențiile de mediu și la alte transferuri similare.
- d) **Elaborarea de agregate UE chiar și în lipsa unor date furnizate de statele membre.** Pentru factorii de decizie este extrem de important să dispună de estimări la nivelul UE. Metoda tradițională de elaborare a statisticilor la nivelul UE este agregarea datelor aferente statelor membre. Atunci când acest lucru nu este posibil întrucât nu există date naționale suficiente, Comisia (Eurostat) utilizează tehnici alternative. Aceasta este în special situația conturilor referitoare la bunurile și serviciile de mediu (anexa V la regulament) și a conturilor de cheltuieli pentru protecția mediului (anexa VI la regulament), pentru care statele membre încă mai trimit date în mod voluntar.
- e) **Publicarea de manuale și furnizarea de orientări metodologice.** Începând din anul 2013, Comisia (Eurostat) a publicat următoarele manuale și orientări: Taxe de mediu²² (2013), Subvenții de mediu și transferuri similare²³ (2015) și Conturi pentru emisiile atmosferice²⁴ (2015). În plus, au fost puse la dispoziția publicului o serie de alte metodologii sub forma unor documente de lucru [conturile referitoare la fluxul de materiale la scară economică²⁵ (2013), conturile referitoare la fluxurile fizice de energie²⁶ (2014), conturile de cheltuieli pentru gestionarea resurselor²⁷ (2014) și conturile referitoare la bunurile și serviciile de mediu²⁸ (2015)]. Pentru anul 2016 sunt în curs de elaborare încă trei publicații metodologice (sectorul bunurilor și serviciilor de mediu, conturile de cheltuieli pentru protecția mediului și conturile referitoare la fluxul de materiale la scară economică). Aceste publicații de referință facilitează elaborarea de statistici și sunt utilizate de statisticieni atât în interiorul, cât și în afara Uniunii Europene.
- f) **Furnizarea de instrumente de compilare a datelor.** Comisia (Eurostat) creează instrumente de compilare a conturilor, disponibile statelor membre și altor țări. De exemplu, Comisia oferă un instrument informatic denumit PEFA-Builder care compilează conturile referitoare la fluxurile fizice de energie (anexa VI la regulament) pe baza

²² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-13-005>

²³ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-15-005-EN-N>

²⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-GQ-15-009>

²⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191533/2013-EW-MFA-Guide-10Sep2013.pdf/54087dfb-1fb0-40f2-b1e4-64ed22ae3f4c>

²⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191537/PEFA-Manual-2014-v20140515.pdf/12d7dcb3-cc66-46fd-bcb7-45bbbe9ba541>

²⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191545/1-Resource-management-expenditure-accounts---draft-guidelines-2014.pdf/>

²⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1798247/6191549/Practical-guide-towards-compiling-EGSS-statistics-March2015.pdf/f0f8c6c1-0ae9-4f53-9c94-afcc190cc5ba>

statisticilor energetice. De asemenea, Comisia (Eurostat) gestionează liste (clasificări) actualizate ale produselor și activităților necesare pentru compilarea conturilor. Comisia (Eurostat) furnizează instrumente de calcul al amprente de mediu, care măsoară impactul actorilor economici asupra mediului la utilizarea resurselor naturale. Ampretele de mediu se obțin din combinarea conturilor economice de mediu cu alte statistici precum tabelele intrări-ieșiri economice.

- g) **Facilitarea cursurilor de instruire** în contextul Programului european de formare statistică. Comisia organizează anual aproximativ patru cursuri pe tema conturilor economice de mediu. Materialele utilizate pentru cursurile din trecut sunt disponibile pe site-ul CIRCABC²⁹.
- h) **Promovarea schimbului de experiență între țări.** Comisia (Eurostat) organizează două grupuri de lucru care se reunesc anual pentru a pune în comun experiențe, a identifica cele mai bune practici și a coordona îmbunătățiri. Există, de asemenea, mai multe grupuri operative ce studiază aspecte metodologice specifice și propun recomandări. Comisia (Eurostat) participă la inițiativele internaționale organizate de OCDE, de CEE-ONU și de ONU.
- i) **Elaborarea de soluții pentru problemele metodologice deosebite.** În afara activităților întreprinse pentru îmbunătățirea calității anexelor I-III la regulamentul, care au fost enumerate în secțiunile 3.5 și 4.2, Comisia (Eurostat) a identificat provocări metodologice asociate noilor anexe IV-VI la regulamentul și depune eforturi pentru soluționarea acestora. Principalele provocări pentru statele membre se referă la stabilirea alocării emisiilor și a utilizării resurselor naturale de către activitățile economice din clasificarea NACE și crearea unui cadru integrat aferent modulelor pentru conturile financiare de mediu (cheltuieli pentru protecția mediului, cheltuieli pentru gestionarea resurselor, sectorul bunurilor și serviciilor de mediu, precum și taxele și subvențiile de mediu). Un cadru integrat pentru conturi financiare de mediu ar permite elaborarea în același mod a diferitelor module, pornind de la un set surse comune de date, și prezintă astfel potențialul de a reduce sarcina administrativă.

²⁹ <https://circabc.europa.eu/w/browse/6ade1ca8-6a06-44bd-bff0-498217d0ec05>